

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/67/2018
Identifikačné číslo spisu: 5714201018
Dátum vydania rozhodnutia: 27.01.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:5714201018.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu 1/ T. Y., trvalým pobytom v T., T.. J. XXXXX/XC, 2/ T. Y., trvalým pobytom v T., T.. J. XXXXX/XC, obaja zastúpení JUDr. Denisou Precákovou, advokátkou so sídlom v Banskej Bystrici, SNP 17, proti žalovanej Slovenskej republike, zastúpenej Úradom geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Chlumeckého 2, o náhradu škody vo výške 22.558,38 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 15C/18/2014, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. septembra 2017 sp. zn. 6Co/171/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia 1/ a 2/ sa žalobou doručenu súdu dňa 31.01.2014 domáhali voči žalovanej náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, a to v dôsledku vydania nezákonného rozhodnutia Správy katastra Martin č. V 5156/2008 zo dňa 19.01.2009, ktorým bol povolený vklad vlastníckeho práva na základe kúpnej zmluvy zo dňa 22.10.2008 uzatvorenej medzi predávajúcou N. X. v zastúpení spoločnosťou E-TRADE Slovakia, s. r. o., a kupujúcimi (žalobcami v rade 1/ a 2/), predmetom ktorej bola nehnuteľnosť nachádzajúca sa v obci a katastrálnom území O., CKN parc. č. XXX/XX - záhrady o výmere 971 m² za kúpnu cenu 631.150,00 Sk (20.950,34 Eur). Okrem toho si uplatnili voči žalovanému aj škodu spočívajúcu v nákladoch žalobcov vynaložených v konaní o určenie vlastníckeho práva vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 9C/239/2010, a to súdny poplatok za podanie odvolania a trovy právneho zastúpenia, ktoré žalobcovia zaplatili svojej právnej zástupkyňi v tomto konaní v celkovej výške 1.409,04 Eur. Podaním, doručeným súdu 05.06.2014 v spojení s opravou tohto podania (č. l. 223), žalobcovia v rade 1/ a 2/ zobrali žalobu v časti uplatnených úrokov z omeškania späť a žiadali zaplatiť skutočnú škodu vo výške 22.558,38 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,50 % ročne zo sumy 6.285,10 Eur od 05.07.2013 do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 5,50 % ročne zo sumy 14.665,24 Eur od 05.07.2013 do zaplatenia a úrokom z omeškania vo výške 5,50 % ročne zo

sumy 99,50 Eur od 05.07.2013 do zaplataenia. Okresný súd konanie v predmetnej časti zastavil uznesením č. k. 15C/18/2014- 227 zo dňa 09.09.2014.

2. Okresný súd Martin (ďalej aj „súd prvej inštancie“) v poradí prvým rozsudkom z 11. februára 2015 č. k. 15C/18/2014-273 žalobe žalobcov vyhovel čiastočne, a to v časti týkajúcej sa nároku na zaplataenie náhrady škody vo výške 21.049,84 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 6.285,10 Eur od 11.02.2013 do zaplataenia, úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 14.665,24 Eur od 11.12.2013 do zaplataenia, úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 99,50 Eur od 11.12.2013 do zaplataenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku (veta I. výroku). Vo zvyšku uplatnenej škody a úrokov z omeškania žalobu zamietol (veta II. výroku rozsudku). Súčasne vyslovil, že o trovách konania bude rozhodnuté uznesením do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (veta III. výroku).

3. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 29. júna 2016 č. k. 6Co/30/2016 rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v I. a III. výroku zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že II. výrok rozsudku súdu prvej inštancie zostal nedotknutý.

4. Okresný súd Martin v poradí druhým rozsudkom z 31. októbra 2016 č. k. 15C/18/2014-385 vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Postupoval v intenciách rozhodnutia odvolacieho súdu a konštatoval, že napadnuté rozhodnutie sp. zn. V 5156/2008 zo dňa 19.01.2009 o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, ako aj postup, ktorý mu predchádzal, odporoval zákonu a normám v ňom ustanoveným, toto rozhodnutie bolo právoplatné a bolo zrušené príslušným orgánom ako nezákonné, čím bola naplnená požiadavka § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.. Ustanovenie § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. ustanovuje ďalšiu podmienku, kedy je možné priznať právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, a to vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa. Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. v spojení s § 31 ods. 5 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností je upravené, že rozhodnutie o povolení vkladu nadobúda právoplatnosť dňom vydania. Proti rozhodnutiu, ktorým sa vklad povoľuje, nemožno podať odvolanie, návrh na obnovu konania a ani ho nemožno preskúmať mimo odvolacieho konania. Z daného vyplýva teda, že proti rozhodnutiu o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností nie je možné podať riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Protest prokurátora, ako aj správna žaloba, predstavujú mimoriadne opravné prostriedky. Súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu dospel k záveru, že v danej veci nebol splnený jeden z predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu, a to príčinná súvislosť medzi správaním (rozhodnutím a výsledkom) a škodou. Pre vznik zodpovednosti musia byť splnené všetky zákonom vyžadované podmienky. Zdôraznil, že nezákonné rozhodnutie správy katastra nebolo príčinnou majetkového úbytku na strane žalobcov. Prvotnou skutočnosťou bolo protiprávne konanie spočívajúce vo falšovaní plnej moci oprávňujúce spoločnosť E-TRADE Slovakia, s. r. o. konať v mene predávajúcej N. X.. Následne ku vzniku konkrétnej škody došlo v príčinnej súvislosti s tým, že žalobcovia kúpnu cenu zaplatili, a to na základe obligáčnych - nie vecných účinkov zmluvy. Zmluva je totiž uzavretá okamihom, keď prijatie návrhu na uzavretie zmluvy nadobúda účinnosť (§ 44 ods. 1 veta prvá OZ). Výnimku z tejto zásady ustanovuje právna úprava v ust. § 47 ods. 1 OZ, ktoré upravuje odlišný okamih účinnosti zmluvy v prípade, ak je k zmluve potrebné rozhodnutie príslušného orgánu. Predmetné ustanovenie zákona teda predpokladá prípad, kedy sa vyžaduje autoritatívne rozhodnutie ako právna skutočnosť, ktorá bude mať za následok, že zmluva bude mať účinky, ktoré zmluvné strany uzavretou zmluvou sledovali. Rozhodnutie správy katastra o povolení vkladu však nie je rozhodnutím, ktorým by zákon spájal vznik účinnosti zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Účinky vkladu podľa § 133 OZ spočívajú v nadobudnutí vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Ak teda žalobcovia 1/ a 2/ plnili spoločnosti E-TRADE Slovakia, s. r. o. na základe zmluvy o budúcej zmluve dňa 20.05.2008, alebo na základe zmluvy dňa 22.10.2008, t. j. vyplácali kúpnu cenu, resp. jej časť za predmetné nehnuteľnosti, konali tak v priamej príčinnej súvislosti s uzavretím predmetných zmlúv, a nie v súvislosti s rozhodovaním správy katastra o povolení vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam č. V 5156/2008 zo dňa 19.01.2009. V tejto súvislosti súd poukázal na to, že žalobcovia bez nevyhnutnej opatrnosti očakávateľnej v prípade tak významnej a nie

bežnej veci ako kúpa nehnuteľnosti, upravili zmluvné podmienky s úhradou celej kúpnej ceny vopred, a ani nekonali so samotným vlastníkom. V súdenom prípade absentuje príčinná súvislosť medzi rozhodnutím správneho orgánu o povolení vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a škodou, ak jedného z kumulatívnych predpokladov pre vznik zodpovednosti štátu za vzniknutú škodu, čo vylučuje zodpovednosť žalovaného za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Rozhodnutím správy katastra teda nedošlo ku škode, nakoľko ku zaplateniu kúpnej ceny došlo už skôr (pred jeho vydaním) a bez akejkoľvek príčinnej súvislosti s rozhodnutím katastra. Keďže v danom prípade nebol splnený jeden z kumulatívnych predpokladov pre vznik zodpovednosti štátu za vzniknutú škodu, okresný súd žalobu aj vo zvyšku zamietol a ďalšími predpokladmi zodpovednosti žalovaného za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. sa už nezaoberal.

5. Na odvolanie žalobcov Krajský súd v Žiline v poradí druhým rozsudkom z 29. septembra 2017 č. k. 6Co/171/2017-385 rozhodol tak, že a/ vo výroku I. rozsudok Okresného súdu Martin č. k. 15C/18/2014-385 zo dňa 31.10.2016 vo výroku I., ktorým súd žalobu vo zvyšnej časti, (t. j. o zaplatenie sumy 21.049,84 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 6.285,10 Eur od 11.12.2013 do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 14.665,24 Eur od 11.12.2013 do zaplatenia a úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 99,50 Eur od 11.12.2013 do zaplatenia), zamietol, potvrdil; b/ zmenil rozsudok Okresného súdu Martin č. k. 15C/18/2014-385 zo dňa 31.10.2016 vo výroku II. o trovách konania tak, že žalovaný nemá nárok na náhradu trov prvoinštančného konania a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutej časti podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP podľa § 387 CSP vo veci samej (t. j. vo výroku I.) ako vecne správny potvrdil a vo výroku II. o trovách prvoinštančného konania podľa § 388 CSP zmenil, keďže neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie. Odvolací súd pritom vo výroku I. vyšpecifikoval, pre ktorú časť istiny s príslušenstvom bola žaloba zamietnutá. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Konštatoval, že okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, pre rozhodnutie o žalobe žalobcov, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 220 až § 222 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj krajský súd. Z uvedených dôvodov sa krajský súd v odvolacom konaní obmedzil vo vzťahu k výroku I. iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP). Námietky žalobcov považoval za nedôvodné. Mal za to, že žalobcovia vo svojom oprávnom prostriedku vo vzťahu ku skutkovými tvrdeniam len zopakovali svoju argumentáciu prezentovanú v prvoinštančnom konaní, nestotožnili so skutkovými a právnymi závermi okresného súdu, tak ako boli prezentované v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Zároveň zdôraznil, že okresný súd bol pri svojom novom rozhodnutí viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v unesení Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/30/2016 zo dňa 29.06.2016 (§ 391 ods. 2 CSP). Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania, rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdov (§ 185 ods. 1 CSP), a nie strán sporu. Odvolacie námietky žalobcov k spôsobu vyhodnotenia dokazovania okresným súdom z uvedených dôvodov krajský súd vyhodnotil ako nedôvodné. Prvoinštančný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, prečo žalobe žalobcov nemožno vyhovieť a ku svojim záverom dospel v kontexte všetkých ostatných vykonaných dôkazov. Vychádzal pritom zo záväzného právneho názoru Krajského súdu v Žiline vysloveného v uznesení sp. zn. 6Co/30/2016 zo dňa 29.06.2016. Právny názor odvolacieho súdu pritom vychádzal z rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR napr. v uznesení pod sp. zn. 6Cdo/102/2011 zo dňa 30.04.2011, 6MCdo/11/2010 zo dňa 31.01.2012, rozsudku NS SR sp. zn. 3Cdo/313/2009 zo dňa 24.02.2011, ako aj nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 177/08 ako najvyšších súdnych autorít. Na zvýraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd zdôraznil, že pre vznik nároku na náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. treba preukázať existenciu základných predpokladov vzniku zodpovednosti, teda samotná existencia škody ešte takúto zodpovednosť nezakladá. Odvolací súd skonštatoval, že bola splnená podmienka právoplatného rozhodnutia, pretože len právoplatné rozhodnutie zakladá zodpovednosť, ako aj podmienka prerokovania nároku na náhradu škody príslušným orgánom. Zároveň bola splnená aj podmienka zrušenia právoplatného rozhodnutia príslušným orgánom, keď

Správa katastra Martin rozhodnutím sp. zn. V 5156/2008 zo dňa 19.01.2009 v súlade s ust. § 69 Správneho poriadku vyhovel protestu prokurátora Okresnej prokuratúry Martin č. PD 53/11-7 zo dňa 07.10.2011 proti rozhodnutiu správy katastra sp. zn. V 5156/2008 zo dňa 19.01.2009 o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností k nehnuteľnosti zapísanej v kat. úz. O. pozemok registra C KN parc. č. XXX/XX - záhrady o výmere o 971 m², v prospech T. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXX, XXX XX P., v podiele 1 a v prospech T. W. nar. XX.XX.XXXX, bytom L..P. G. XXXX/X, XXX XX T. v podiele 1 na základe kúpnej zmluvy a zrušil uvedené rozhodnutie o povolení vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Samotná existencia nezákonného rozhodnutia však ešte nezakladá nárok žalobcov na náhradu škody uplatnenú v tomto konaní. Tak, ako správne konštatoval súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí dňa 20.05.2008, bola uzavretá zmluva o budúcej zmluve medzi budúcim predávajúcim (spoločnosť E-TRADE Slovakia, s. r. o.) a budúcimi kupujúcimi T. Y. (žalobcom 1/) a T. W., rod. Ď., teraz Y. (žalobkyňou 2/), predmetom ktorej bol prevod vlastníckych práv k pozemku uvedenému vyššie za kúpnu cenu 631.150,- Sk, v ktorej sa zmluvné strany dohodli, že uzavrú kúpnu zmluvu najneskôr do 31.10.2008. V deň podpisu zmluvy o budúcej zmluve žalobcovia v rade 1/ a 2/ časť kúpnej ceny vo výške 189.345,00 Sk uhradili ako zálohovú platbu obchodnej spoločnosti E-TRADE Slovakia, s. r. o. na účet v peňažnom ústave uvedený v článku IV. zmluvy. Následne dňa 22.10.2008 bola uzavretá kúpna zmluva medzi predávajúcou N. X. zastúpenou obchodnou spoločnosťou E-TRADE Slovakia, s. r. o., ktorou predávajúca odpredala kupujúcim, teda žalobcom v rade 1/ a 2/, predmetnú nehnuteľnosť. Na jej základe kupujúci dňa 23.10.2008 doplatili zostatok kúpnej ceny vo výške 441.805,00 Sk na účet spoločnosti E-TRADE Slovakia, s. r. o.. Kúpnu zmluvu za obchodnú spoločnosť E-TRADE Slovakia, s. r. o. podpísal splnomocnenec Z. B., a to na základe generálnej plnej moci zo dňa 01.10.2008 udelenej mu konateľkou spoločnosti Q. Q.. Následne spoločnosť E-TRADE Slovakia, s. r. o. podala na Správu katastra Martin návrh na vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnosti na základe predmetnej kúpnej zmluvy, o ktorom rozhodla Správa katastra Martin tak, že rozhodnutím č. V 5156/2008 dňa 19.01.2009 povolila vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v prospech žalobcov 1/ a 2/. Zmluva je uzavretá okamihom, keď prijatie návrhu na uzavretie zmluvy nadobúda účinnosť (§ 44 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka). Vo všeobecnosti sa pod pojmom účinnosť zmluvy rozumie stav, za existencie ktorého nastávajú účinky, ktoré zmluvné strany zmluvou sledovali, teda vznikajú práva a povinnosti, ktoré zákon a dohoda zmluvných strán so zmluvou spájajú. Výnimku zo zásady vyjadrenej v § 44 Občianskeho zákonníka ustanovuje právna úprava v § 47 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Toto ustanovenie stanovuje odlišný okamih účinnosti zmluvy v prípade, ak je k zmluve potrebné rozhodnutie príslušného orgánu. V takom prípade sa zmluva stáva účinnou až rozhodnutím príslušného orgánu. Ustanovenie § 47 Občianskeho zákonníka predpokladá, že právny poriadok môže ustanoviť, v ktorých prípadoch sa bude vyžadovať autoritatívne rozhodnutie (vydané v správnom konaní), ako právna skutočnosť, ktorá bude mať za následok, že zmluva nadobudne účinnosť a zmluva bude mať právne následky, ktoré zmluvné strany uzavretou zmluvou sledovali. Rozhodnutie správy katastra o povolení vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (§ 5 zákona č. 162/1995 Z. z.) však nie je rozhodnutím, s ktorým by zákon spájal vznik účinnosti zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Účinky vkladu podľa § 133 Občianskeho zákonníka spočívajú v nadobudnutí vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, t. j. vo vecnoprávných následkoch, a nie v obligáčnoprávných následkoch (účinnosti) zmluvy, ktoré nastali platným prijatím návrhu na uzavretie zmluvy (§ 44 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Pre existenciu príčinnej súvislosti je teda nevyhnutné, aby reťazec postupne nastupujúcich príčin a následkov bol vo vzťahu ku vzniku škody natoľko prepojený, že už z pôsobenia prvotnej príčiny možno dôvodne vyvodzovať vecnú súvislosť so vznikom škodlivého následku. V príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci totiž musí byť majetková ujma spôsobená tým, že takýto postup zasiahol do priebehu deja vedúcemu k určitému zisku, a nielen tvrdené zmarenie zamýšľaného finančného zámeru. Pokiaľ teda žalobcovia 1/ a 2/ plnili v prospech spoločnosti E-TRADE Slovakia, s. r. o. na základe zmluvy o budúcej zmluve dňa 20.05.2008, alebo na základe zmluvy dňa 22.10.2008 (t. j. vyplácali kúpnu cenu, resp. jej časť za predmetné nehnuteľnosti), konali tak v priamej príčinnej súvislosti s uzavretím predmetných zmlúv, a nie v súvislosti s rozhodovaním správy katastra o povolení vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam č. V 5156/2008 zo dňa 19.01.2009. Inými slovami, rozhodnutím správy katastra nedošlo ku škode, nakoľko k zaplateniu kúpnej ceny žalobcami došlo už skôr (pred jeho vydaním) a bez akejkoľvek príčinnej súvislosti s rozhodnutím katastra.

5.1. Vo vzťahu k časti náhrady škody uplatnenej žalobcami za trovy v sume 1.508,54 Eur, ktoré vynaložili v súvislosti s konaním vedeným na Okresnom súde Martin sp. zn. 9C/239/2010 (za Súdny poplatok z odvolania v sume 99,50 Eur a trovy právneho zastúpenia advokátky, ktorá ich zastupovala v predmetnom konaní v sume 1.409,04 Eur), odvolací súd uviedol, že ani v danom prípade neexistuje ani príčinná súvislosť medzi namietaným rozhodnutím Správy katastra Martin č. V 5156/2008 zo dňa 19.01.2009 a škodou. Nebolo možné prehliadnuť skutočnosť, že žalobcovia potvrdili, že pri podpise kúpnej zmluvy (dňa 22.10.2008) im boli predložené plnomocenstvá, na základe ktorých v mene predávajúcej konala spoločnosť E-TRADE Slovakia, s. r. o.. Uvedená obchodná spoločnosť je zapísaná do obchodného registra, ktorý je v zmysle ust. § 27 Obchodného zákonníka verejný zoznam zákonom ustanovených údajov, ktorého súčasťou je zberka zákonom ustanovených listín a táto je verejne prístupná na internetovej stránke Ministerstva spravodlivosti SR. Pri bežnej opatrnosti teda žalobcovia si už pri podpise zmluvy mohli overiť všetky potrebné údaje vedené v obchodnom registri o spoločnosti E-TRADE Slovakia, s. r. o.. Žalobcovia tiež sami na pojednávaní pred okresným súdom uviedli, že im boli predložené plné moci a že nemali dôvod pochybovať o ich pravosti. Z uvedeného vyplynulo, že žalobcovia si nepreverili, či N. X. naozaj splnomocnila Q. Q. na podpis kúpnych zmlúv v jej mene, a ani to, či Q. Q. bola oprávnená udeliť plnomocenstvo ďalšej osobe, konkrétne pánovi Z. B.. Žalobcovia teda nepostupovali s náležitou opatrnosťou, ktorú možno od osôb, ktoré kupujú nehnuteľnosť, spravodlivo požadovať. Z dokazovania pred okresným súdom tiež vyplynulo, že už cca 3 mesiace po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o povolení vkladu žalobcovia mohli mať vedomosť o tom, že kúpna zmluva bola podvodom, keďže Z. B. nebol oprávnený konať v mene predávajúcej N. X. pri uzatvorení kúpnej zmluvy dňa 22.10.2008. Žalobcovia o absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy mohli vedieť a vzhľadom na preukázané tvrdenia aj vedeli. Sám žalobca 1/ vo svojej výpovedi na pojednávaní konanom dňa 14.05.2014 na Okresnom súde Martin uviedol, že ho kontaktoval pán X. v roku 2009, ktorý ho osobne vyhľadal a ktorý mal informáciu, že pravdepodobne došlo k podvodu, že spoločnosť E-TRADE Slovakia, s. r. o. ich pravdepodobne pripravila o pozemky falšovaním listín. Bola to doba 6 mesiacov, keď pán X. zistil skutočnosť, že pozemky im patriace boli predané bez ich vedomia a neboli im vyplatené za ich predaj žiadne finančné prostriedky. Keďže žalobcovia boli informovaní, že malo dôjsť k nejakému údajnému podvodu, skontaktovali sa s ostatnými vlastníkmi týchto pozemkov a žalobca 1/ dal prvý podnet na políciu, na základe ktorého bolo začaté voči Q. Q. trestné stíhanie. Hoci pán X. v tom čase kontaktoval, len žalobcu v rade 1/, vedomosť žalobkyne v rade 2/ o tejto skutočnosti je nesporná. Žalobkyňa 2/ bola totiž družkou a neskôr manželkou žalobcu 1/, s ktorým spoločne kupovala spornú nehnuteľnosť. Ako už konštatoval odvolací súd vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí, na základe neplatného právneho úkonu žalobcovia nemohli nadobudnúť vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti. Zmluva, ktorá svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza, alebo sa prieči záujmom spoločnosti (§ 39 Občianskeho zákonníka), je totiž od začiatku absolútne neplatná, nie je rozhodujúce, či zmluvné strany o dôvode jej neplatnosti vedeli. V následnom konaní vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 9C/239/2010, v ktorom sa žalobkyňa N. X., (označená ako predávajúca v predmetnej kúpnej zmluve zo dňa 22.10.2008) domáhala voči žalovaným 1/ T. Y. a 2/ T. Y. určenia neplatnosti tejto kúpnej zmluvy. Žalovaní však napriek svojej vedomosti o neplatnosti tohto právneho úkonu, v uvedenom konaní nárok žalobkyne popierali a žiadali žalobu zamietnuť. Zároveň poukazovali na svoju dobromyseľnosť nadobudnutia predmetnej nehnuteľnosti a princíp právnej istoty. Svoj postoj žalobcovia teda nekorigovali v súlade s tým, čo im bolo minimálne od mesiaca apríl 2009 zrejme, t. j. že uzavreli absolútne neplatný právny úkon (kúpnu zmluvu) prostredníctvom spoločnosti E-TRADE Slovakia, s. r. o., ani na základe dokazovania vykonaného v prvoinštančnom konaní práve naopak, proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 9C/239/2010-292 zo dňa 08.03.2012, ktorý žalobe vyhovel podali odvolanie, na základe ktorého Krajský súd v Žiline rozsudkom sp. zn. 9Co/221/2012 rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil. Ak v danej veci nebol daný právny dôvod na nadobudnutie vlastníckeho práva, nemôže mať vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, vykonaný na jeho základe sám o sebe akékoľvek právne účinky pre právne pomery účastníkov zmluvy. Tvrdenia žalobcov, že na základe predmetnej kúpnej zmluvy nadobudli vlastnícke právo k predmetnému pozemku, v dôsledku čoho boli jeho vlastníkmi, sú preto bezpredmetné. Iné je totiž posudzovať dobromyseľnosť nadobúdateľa ako tretieho subjektu, ak nadobudnutie vlastníckeho práva predávajúceho k nehnuteľnosti vzniklo na základe platne uzavretej kúpnej zmluvy s pôvodným vlastníkom a neskôr po prevode vlastníctva nehnuteľnosti na kupujúceho titul nadobudnutia vlastníckeho práva zanikol, napr.

odstúpením od zmluvy, a iné je posudzovať dobromyseľnosť nadobúdateľa v prípade nadobudnutia nehnuteľnosti na základe absolútne neplatného právneho úkonu predajom veci od nevlastníka. „Nie je totiž možné trvať zásadne na zachovaní zásady právnej istoty, ktorá bola hoci i v dobrej viere nadobudnutá v rozpore s právom“ (citované z nálezů Ústavného súdu ČR II. ÚS 349/2003). Bolo zdôraznené, že hoci sporná kúpna zmluva bola vyhlásená za neplatnú rozsudkom Okresného súdu Martin č. k. 9C/239/2010-292 zo dňa 08.03.2012, ktorý nadobudol právoplatnosť až dňa 23.10.2012, rozsudok súdu o určení neplatnosti kúpnej zmluvy je len deklaratórny, keďže absolútna neplatnosť tohto právneho úkonu pôsobila ex lege od začiatku. Z uvedeného mal odvolací súd za to, že rozhodnutím správy katastra nedošlo ku škode, uplatnenej žalobcami za trovy v sume 1.508,54 Eur, ktoré vynaložili v súvislosti s konaním vedeným na Okresnom súde Martin sp. zn. 9C/239/2010, nakoľko vznik trov v tomto konaní si zapríčinili sami žalobcovia a táto je bez akejkoľvek priamej príčinnej súvislosti s rozhodnutím katastra. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu, odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že v súdnej veci absentuje príčinná súvislosť medzi rozhodnutím správneho orgánu o povolení vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a škodou, ako jedného z kumulatívnych predpokladov pre vznik zodpovednosti štátu za vzniknutú škodu, čo vylučuje zodpovednosť žalovaného za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Už z tohto jediného dôvodu nemôže byť žaloba žalobcov úspešná, a preto sa odvolací súd už ďalšou argumentáciou žalobcov uvedenou v ich opravnom prostriedku ani nezaoberal. S prihliadnutím, že žalobcom súd nepriznal žalovanú istinu, nemôže byť dôvodná ich žaloba ani v časti príslušenstva tejto pohľadávky, tzn. uplatňovaných úrokov z omeškania. Rozhodovanie o trovách prvoinštančného konania však odvolací súd založil na aplikácii ust. § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanému ako úspešnej procesnej strane nepriznal nárok na ich náhradu. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP tak, že žalovanému ako úspešnej procesnej strane nepriznal nárok na ich náhradu.

6. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali včas dovolanie obaja žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“). Dovolaním napadli tento rozsudok vo výroku I., ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie. Navrhli rozsudok odvolacieho súdu v tejto časti zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnili podľa § 421 ods. 1 písm. c/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“), teda, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Uviedli, že o odlišnom posudzovaní príčinnej súvislosti v rámci rozhodovacej praxe dovolacieho súdu svedčí skutočnosť, že práve súd prvej inštancie vo svojom prvom rozhodnutí č. k. 15C/18/2014-276 z 11. februára 2015 vo vzťahu k preukázaniu priamej príčinnej súvislosti oprel svoje rozhodnutie o rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/27/2011 zo dňa 20. marca 2012, podľa ktorého „príčinou škody môže byť len tá skutočnosť, že bez nej by škodný následok nevznikol. Pritom nemusí ísť o príčinu jedinú, stačí, ak ide o jednu z príčin, ktorá sa podieľa na nepriaznivom následku, o ktorého odškodnenie ide“. Poukázali na ďalšie rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/313/2009 zo dňa 24. februára 2011, ktorý uvádza, že „otázka príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a konkrétnou škodou je síce v prvom rade otázkou skutkovou, pričom súd zisťuje jej existenciu, avšak záver, či v konkrétnom prípade, je či nie je daná príčinná súvislosť, je súčasne otázkou právnou, pretože súd tak robí záver o existencii jedného z predpokladov zodpovednosti štátu za škodu, pričom tento právny záver je samozrejme závislý na skutkovom zistení. Ak by príčinou vzniku škody bola iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastane. Pritom nemusí ísť o príčinu jedinú, ale stačí ak ide o jednu z príčin, ktorá sa podieľa na nepriaznivom následku, o ktorého odškodnenie ide, a to o príčinu podstatnú.“ (6MCdo/11/2010 zo dňa 31. januára 2012). Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/102/2011 zo dňa 30. apríla 2013: „príčinou vzniku škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím môže byť len také nezákonné rozhodnutie, bez ktorého by škodný následok nevznikol. Základom je úvaha, či by škodlivý následok nastal bez nezákonného rozhodnutia. Ak by tomu tak bolo, príčinná súvislosť by daná nebola“. Vzhľadom na vyššie uvedené prijatím záveru o tom, že k majetkovému úbytku na strane žalobcov by došlo aj bez rozhodnutia správy katastra, vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, pretože odvolací súd sa zameral výlučne na obligačné účinky kúpnej zmluvy, bez ohľadu na ich prepojenie na vecnoprávné účinky. Neposudzoval tak všetky okolnosti

konkrétneho prípadu, pretože vo vzťahu k vyhodnoteniu, či tu príčinná súvislosť je alebo nie je, posudzoval predovšetkým otázku právnu a nie skutkovú. Rozhodnutie odvolacieho súdu tak podľa žalobcov spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

6.1. Dovolatelia sa domnievajú, že otázku príčinnej súvislosti medzi namietaným pochybením orgánu štátu pri výkone verejnej moci a škodou je potrebné posudzovať s prihliadnutím ku všetkým skutkovým a právnym okolnostiam individuálnej právnej veci, pričom v tomto smere je žiaduce, aby sa stanovili konkrétne podmienky pri výklade pojmu „príčinná súvislosť“. Keďže rozhodovacia prax dovolacieho súdu nie je jednotná vo vzťahu k výkladu pojmu „príčinná súvislosť“, mali za to, že je splnená podmienka prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Vyslovili názor, že je potrebné stanoviť, akú kvalitu musí v konkrétnom prípade príčinná súvislosť mať, aby bola naplnená, teda či nezákonné rozhodnutie musí byť jediným a výlučným dôvodom vzniku škody alebo postačí, aby bolo aspoň jednou z príčin, a to príčinou dôležitou, podstatnou a značnou. K otázke rozpoznateľnosti originálu plnej moci od falšovanej fotokópie žalobcovia namietali, že ak pracovník správy katastra nemohol rozpoznať originál a falšovanú fotokópiu, ako ich mohli rozpoznať oni. Odvolací súd podľa nich úplne opomenul vziať do úvahy skutočnosť, ktorou je zrušenie nezákonného rozhodnutia Správy katastra v Martine sp. zn. V 5156/2008 zo dňa 19.01.2009 na podklade protestu prokurátora Okresnej prokuratúry Martin sp. zn. PD 53/11-7 zo dňa 7.10.2011. Tiež poukázali na to, že vkladové konanie bolo prerušené, a to z dôvodu nezrovnalosti plnej moci udelennej Q. Q. spoločnosťou E-TRADE SLOVAKIA s. r. o.; nesprávne uvedeného sídla a chybné vyjadrenie kúpnej ceny v Slovenských korunách. Vzhľadom na vyššie uvedené mali žalobcovia za to, že zamestnanec Správy katastra v Martine, ktorý rozhodoval o povolení vkladu vlastníckeho práva, rozhodol nezákonne a na podklade takých závažných nedostatkov kúpnej zmluvy a návrhu na vklad, ktoré bol spôsobilý sám po právnej stránke posúdiť a z týchto dôvodov aj vyhodnotiť absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy odkazujúc na rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cz/129/74 zo dňa 30. januára 1975, podľa ktorého je pri odchýlnej kúpnej cene uvedenej v zmluve a skutočne dojednanej kúpnej cene nutné považovať túto kúpnu zmluvu za neplatnú. Pre vyhodnotenie splnenia predpokladov vzniku zodpovednosti štátu resp. správneho orgánu za spôsobenú škodu bolo podľa ich názoru nutné prihliadať aj na také okolnosti, z ktorých možno usudzovať o tom, že škode vzniknutej porušením zákonnej povinnosti nebolo možné zabrániť ani pri vynaložení úsilia, ktoré je možné pri posudzovaní konkrétneho prípadu objektívne požadovať. Popri tom je potrebné venovať aj dostatočnú pozornosť identifikácii druhu škody, pretože toto zistenie napomáha k ustáleniu príčinnej súvislosti. Žalobcovia poukázali na rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Sžo/231/2010 zo dňa 25.8.2011, podľa ktorého „ak by správa katastra povolila vklad vlastníckeho práva pri nesplnení čo i len jednej zo zákonom ustanovených podmienok, postupovala by v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, pričom by mohla vážne zasiahnuť do práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky.“ Na to, aby prevodca vôbec mohol splniť svoj záväzok previesť vlastnícke právo na nadobúdateľa sa vyžaduje autoritatívne rozhodnutie správy katastra o povolení vkladu vlastníckeho práva. Bez vydania tohto rozhodnutia, by nemohlo dôjsť k naplneniu predmetu samotnej kúpnej zmluvy. Dovolatelia vyslovili názor, že nie je podstatné, kedy dochádza k úhrade kúpnej ceny, keďže právne dôsledky vyvolané povolením vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností sú v oboch prípadoch rovnaké. Správa katastra v rámci vkladového konania v zmysle § 31 ods. 1 katastrálneho zákona skúma platnosť zmluvy doloženej k návrhu na vklad, pričom za týmto účelom je povinná zistiť presne a úplne skutočný stav veci podľa § 32 ods. 2 správneho poriadku. Pokiaľ správa katastra zistí neplatnosť takejto zmluvy, je povinná rozhodnúť o zamietnutí vkladu podľa § 31 ods. 3 katastrálneho zákona (rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Sžo/229/2010 zo dňa 20. júla 2011). S poukazom na nález Ústavného súdu SR zo dňa 13. februára 2013, č. k. 11 ÚS 165/2012-45 skutočnou škodou je aj ujma spočívajúca v neuspokojenej pohľadávke veriteľa voči dlžníkovi, ktorej náhradu požaduje od štátu ako subjektu zodpovedného za nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci. Táto škoda však nevzniká už v okamihu splatnosti pohľadávky, resp. omeškania dlžníka, ale až okamihom, keď sa právo veriteľa na plnenie proti dlžníkovi stalo fakticky nevymáhateľným (mutatis mutandis uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25Cdo/105/2004 zo 7. októbra 2004). Namietali, že odvolací súd sa nezaoberal tým, že v dôsledku nezákonného rozhodnutia správy katastra v Martine sp. zn. V 5156/2008 zo dňa 19.01.2009 boli žalobcovia ukrátení o možnosť uplatniť si pohľadávku voči zodpovednostnému subjektu v dôsledku čoho im vznikla škoda v podobe fakticky nevymožiteľnej pohľadávky voči spoločnosti E-TRADE SLOVAKIA s. r. o.. Len okrajovo vyhodnotil, že žalobcovia mohli mať vedomosť o absolútnej

neplatnosti kúpnej zmluvy na podklade informácií od pána X., a preto mali aj svoje správanie korigovať. Boli obratí o možnosť spätne sa domáhať zaplatenia kúpnej ceny. Bez ohľadu na to, či by pohľadávku vymohli od spoločnosti E-TRADE SLOVAKIA s. r. o. alebo nie, minimálne by bola v tom čase voči spoločnosti uplatniteľná a pohľadávka mohla byť prihlásená do konkurzného konania vyhláseného na vyššie uvedenú spoločnosť. Nárok a vydanie bezdôvodného obohatenia spoločnosti E-TRADE SLOVAKIA s. r. o. je fakticky nevyhnutelný a žalobcovia sa nemôžu domáhať bezdôvodného obohatenia voči tejto spoločnosti, lebo také domáhanie sa vydania bezdôvodného obohatenia je bezúspešné a táto bezúspešnosť nebola žalobcami zavinená. Podstatnou skutočnosťou je to, že minimálne v čase vydania nezákonného rozhodnutia (rok 2009) spoločnosť existovala a za účelom vymoženía pohľadávky mohli žalobcovia podniknúť relevantné kroky. Vzhľadom na to žalobcovia sú toho názoru, že splnili všetky zákonom stanovené požiadavky pre úspešné uplatňovanie si nároku na náhradu škody od štátu, ako subjektu zodpovedného za vydanie nezákonného rozhodnutia. Odvolací súd podľa nich dospel k nesprávnemu právnemu posúdeniu, ako aj k nesprávnym skutkovým zisteniam.

7. Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadřila.

8. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

9. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

13. V civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

14. Dovolací súd zistil, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, zastúpená advokátom (§429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovoláním, ktoré spĺňa náležitosti stanovené zákonom (§ 428 CSP) žalobcovia napádajú rozsudok odvolacieho súdu, ktorým potvrdil ako vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie, teda rozhodnutie vo veci samej.

15. Žalobcovia v úvode dovolania uviedli, že dovolanie odvodzujú z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, nakoľko riešená právna otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

16. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP). Dovolací súd je viazaný len tým, ako dovolateľ právnu otázku nastolí, nie už tým, pod ktoré písmeno ustanovenie § 421 CSP ju podradí.

17. V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 CSP z obsahu dovolania možno vyvodiť, že nastolená právna otázka tkvie v tom, či nezákonné rozhodnutie správy katastra (o povolení vkladu vlastníctva na základe kúpnej zmluvy) musí byť jediným a výlučným dôvodom vzniku škody (spočívajúcej v zaplatenej kúpnej cene predmetu prevodu) alebo postačí, aby bolo aspoň jednou z príčin, a to príčinou podstatnou.

18. Dovolatelia tvrdia, že rozhodovacia prax dovolacieho súdu je rozdielna vo výklade príčinnej súvislosti medzi škodou a nezákonným rozhodnutím, v tom smere, že v rozhodnutiach sp. zn. 6Cdo/102/2011, 6MCdo/11/2010, 3Cdo/313/2009 a 1Cz/59/1990 (R 21/1992) je presadzovaný názor, podľa ktorého pre posudzovanie vzniku zodpovednosti za škodu má zásadný význam otázka, v čom konkrétne škoda spočíva a pri zisťovaní príčinnej súvislosti je priamosť pôsobenia príčiny na následok jej základným atribútom. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí ak je iba sprostredkovaný. Iný názor na riešenie nastolenej otázky dovolateľa videli vyslovený v rozhodnutí zo dňa 20.3.2012 sp. zn. 7Cdo/27/2011, v ktorom najvyšší súd uviedol, že o vzťah príčinnej súvislosti ide, ak škoda vznikla následkom nezákonného rozhodnutia, teda ak je nezákonné rozhodnutie a škoda vo vzájomnom pomere príčiny a následku, a teda ak je preukázané, že nebyť nezákonného rozhodnutia, ku škode by nedošlo. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nevzniká, príčinou škody môže byť len tá skutočnosť, že bez nej by škodný následok nevznikol. Pritom nemusí ísť o príčinu jedinú, stačí, ak ide o jednu z príčin, ktorá sa podieľa na nepriaznivom následku, o ktorého odškodnenie ide, a to o príčinu podstatnú.

19. Dovolací súd konštatuje, že o otázke príčinnej súvislosti má najvyšší súd pomerne bohatú rozhodovaciu činnosť a jej súčasťou je aj riešenie právnej otázky nastolenej dovolaním.

20. V rozhodnutí sp. zn. 1Cz/59/1990 zo dňa 27.9.1990 Najvyšší súd Českej republiky, ktoré rozhodnutia bolo publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. R 21/1992 vyslovil „pokiaľ k vzniku škody viedlo viac príčin, je treba sa zaoberať tým, či a do akej miery bolo bezprostrednou príčinou škody práve zavinenie protiprávneho konania škodcu. V tom rozsahu potom prichádza v úvahu jeho zodpovednosť za škodu. Hľadisko časovej súvislosti medzi porušením právnych povinností škodcu a skutkovou udalosťou, z ktorej vznikla škoda, nie je samo o sebe rozhodujúca; vecná súvislosť príčiny a následku je rozhodujúca, zatiaľ čo časová súvislosť napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti.

20.1. Predmetom konania bol nárok na „náklady na výživu pozostalým podľa ustanovenia § 448 OZ.

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí zo dňa 24. februára 2011 sp. zn. 3Cdo/313/2009 skonštatoval, že o vzťah príčinnej súvislosti sa jedná, ak vznikla škoda následkom nezákonného rozhodnutia, teda ak je nezákonné rozhodnutie a škoda vo vzájomnom pomere príčiny a následku. To znamená, že príčinná súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím je daná len vtedy, ak by škoda pri absencii nezákonného rozhodnutia nevznikla, musí teda ísť o priamu (nie len sprostredkovanú) príčinu vzniku škody. Zároveň treba uviesť, že otázka príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a konkrétnou škodou je síce v prvom rade otázkou skutkovou, pričom súd zisťuje jej existenciu, avšak záver, či v konkrétnom prípade, je či nie je daná príčinná súvislosť, je súčasne otázkou právnou, pretože súd tak robí záver o existencii jedného z predpokladov zodpovednosti štátu za škodu,

príčom tento právny záver je samozrejme závislý na skutkovom zistení. Ak by príčinou vzniku škody bola iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastane. Pritom nemusí ísť o príčinu jedinú, ale stačí ak ide o jednu z príčin, ktorá sa podieľa na nepriaznivom následku, o ktorého odškodnenie ide, a to o príčinu podstatnú.”

21.1. Skutkovo išlo o škodu vzniknutú výrubom stromu, pričom dovolací súd uzavrel, že bezprostrednou príčinou škody bolo vyrúbanie stromu tretími osobami a nezákonné rozhodnutia orgánu štátu, ktorým bol výrub povolený malo na vznik škody len nepriamy, sprostredkovaný vplyv.

22. V rozhodnutí sp. zn. 6MCdo/11/2010 z 31. januára 2012 najvyšší súd vyslovil, že „Príčinná súvislosť (kauzálny nexus) je podstatným prvkom zodpovednostnej skutkovej podstaty. Vyžaduje sa, aby protiprávne konanie (delikt, nezákonné rozhodnutie, nesprávny úradný postup) a vznik škody boli v logickom slede (nexus spojenie, súvislosť, sled), teda aby protiprávne konanie bolo príčinou a vznik škody vrátane jej rozsahu následkom tejto príčiny. Nestačí iba pravdepodobnosť príčinnej súvislosti či okolnosti nasvedčujúcej jej existencii; príčinnú súvislosť treba vždy preukázať. Rozhodujúca je vecná súvislosť príčiny a následku a túto nemožno riešiť vo všeobecnej rovine, ale vždy v konkrétnych súvislostiach. Príčinou vzniku škody môže byť len také konanie (alebo opomenutie), bez ktorého by škodný následok nevznikol. Otázka príčinnej súvislosti medzi určitým protiprávnym konaním a konkrétnou škodou je otázkou skutkovou. Jej existenciu zisťuje súd, ktorý so zreteľom na konkrétne okolnosti vyhodnocuje, či tu príčinná súvislosť je alebo nie. Pri riešení otázky príčinnej súvislosti je právnym posúdením veci vymedzenie, medzi akou ujmou (ako následkom) a akou skutočnosťou (ako príčinou) tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná. Pre posúdenie zodpovednosti za škodu má preto zásadný význam otázka, v čom konkrétne spočíva škoda (majetková ujma), za ktorú je požadovaná náhrada. Práve vo vzťahu medzi konkrétnou ujmou poškodeného (ak vznikla) a konkrétnym konaním škodcu (ak je protiprávne), prípadne inou skutočnosťou (ak bola tvrdená a preukázaná), sa zisťuje príčinná súvislosť. Protiprávny úkon nemusí byť jedinou príčinou vzniku škody (kumulatívna kauzalita), stačí, že je jednou z príčin, a to príčinou dôležitou, podstatnou a značnou. Treba tiež rozlíšiť, či v konkrétnom prípade viac skutočností v jednom okamihu spolupôsobilo na vzniku toho istého škodlivého následku (konkurenčná kauzalita) alebo či jedna skutočnosť vylučuje druhú, prípadne či novou skutočnosťou došlo k prerušeniu pôvodného dejového sledu.

22.1. Škoda v tejto veci spočívala v nemožnosti obchodovať s tovarom, pričom dovolací súd vyslovil, že zapečatenie skladových priestorov poškodenej orgánmi polície vylučovalo príčinnú súvislosť medzi neskoršími nezákonnými rozhodnutiami colného úradu o zabezpečení tovaru a škodou. Vzhľadom na tento úkon policajných orgánov by škoda vznikla aj keby rozhodnutia colného úradu o zabezpečení tovaru neboli vôbec vydané. Zapečatenie skladov malo totiž za následok nemožnosť disponovať tovarom, a teda s ním aj obchodovať.

23. Vo veci 6Cdo/103/2011 (dovolatelia uviedli nesprávnu spisovú značku 6Cdo/102/2011) najvyšší súd v rozhodnutí zo dňa 30.4.2011 vyslovil, že „Vyžaduje sa, aby nezákonné rozhodnutie a vznik škody boli v logickom slede (nexus spojenie, súvislosť, sled), teda aby nezákonné rozhodnutie bolo príčinou a vznik škody vrátane jej rozsahu následkom tejto príčiny. Nestačí iba pravdepodobnosť príčinnej súvislosti, či okolnosti nasvedčujúcej jej existencii; príčinnú súvislosť treba vždy preukázať. Rozhodujúca je vecná súvislosť príčiny a následku a túto nemožno riešiť vo všeobecnej rovine, ale vždy v konkrétnych súvislostiach. Príčinou vzniku škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím môže byť len také nezákonné rozhodnutie, bez ktorého by škodný následok nevznikol. Základom je úvaha (test *conditio sine qua non*), či by škodlivý následok nastal bez nezákonného rozhodnutia. Ak by tomu tak bolo, príčinná súvislosť by daná nebola.

23.1. V prejednávanej veci uvedené znamenalo, že otázka existencie príčinnej súvislosti medzi zrušenými nezákonnými rozhodnutiami a nárokom na náhradu žalobcom špecifikovanej nemajetkovej ujmy vyžaduje porovnať výsledok vyplývajúci pre žalobcu zo zrušených nezákonných rozhodnutí s výsledkom, ktorým by skončilo konanie o bezpečnostnej previerke žalobcu, ak by v ňom bolo pokračované. Ak by skončilo vydaním rozhodnutia (zákonného) s totožným výrokom, aký mali zrušené rozhodnutia Úradu, potom vzhľadom na charakter nemajetkovej ujmy by príčinná súvislosť nebola daná. Škodlivý následok v podobe žalobcom špecifikovanej nemajetkovej ujmy by totiž nastal, aj keby rozhodnutia Úradu neboli zrušené pre nezákonnosť. Keďže vykonávanie bezpečnostnej previerky bolo

Úradom zastavené, je potrebné, aby otázku, s akým výsledkom by skončila táto previerka, ak by v nej bolo pokračované, riešil súd ako predbežnú.

24. Vo veci sp. zn. 7Cdo/27/2011 najvyšší súd v rozhodnutí zo dňa 20.2.2012 uskutočnil výklad pojmu nezákonnosť rozhodnutia. Vyslovil, že „rozhodnutie, ktoré bolo zrušené z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, z dôvodu nesprávne alebo nedostatočne zisteného skutkového stavu ako i z dôvodu vady konania je nezákonné a za splnenia ostatných zákonných podmienok môže zakladať zodpovednosť štátu za škodu, ktorá prípadne z takéhoto rozhodnutia účastníkovi vznikla.” Sekundárne vo vzťahu ďalšiemu konaniu súdom nižších stupňov inštruktívne uviedol, že o vzťah príčinnej súvislosti ide, ak škoda vznikla následkom nezákonného rozhodnutia, teda ak je nezákonné rozhodnutie a škoda vo vzájomnom pomere príčiny a následku, a teda ak je preukázané, že nebyť nezákonného rozhodnutia, ku škode by nedošlo. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nevzniká, príčinou škody môže byť len tá skutočnosť, že bez nej by škodný následok nevznikol. Pritom nemusí ísť o príčinu jedinú, stačí, ak ide o jednu z príčin, ktorá sa podieľa na nepriaznivom následku, o ktorého odškodnenie ide, a to o príčinu podstatnú.

25. Z bodov 20. až 24. vyplýva, že vo výklade príčinnej súvislosti je prax dovolacieho súdu jednotná, a to dlhodobo. Zhodne ustálila, že vzťah príčiny a následku musí byť priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí ak je iba sprostredkovaný. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nevzniká, príčinou škody môže byť len tá skutočnosť, že bez nej by škodný následok nevznikol. Pritom nemusí ísť o príčinu jedinú, stačí, ak ide o jednu z príčin, ktorá sa podieľa na nepriaznivom následku, o ktorého odškodnenie ide, ale musí ísť o príčinu podstatnú.

26. Z hľadiska skutkového bolo zistené, že k majetkovej ujme žalobcov, došlo v priamej súvislosti s vyplatením kúpnej ceny na základe dohody o budúcej kúpnej zmluve (preddavok kúpnej ceny) a na základe kúpnej zmluvy. Priamou a bezprostrednou príčinou škody je teda kúpna zmluva, ktorú uzavreli žalobcovia s predávajúcimi (tretími osobami), ktorá bola absolútne neplatná. Nezákonné rozhodnutie o povolení vkladu vlastníckeho práva z tejto kúpnej zmluvy bolo až sekundárne, škodlivý následok nastal bez nezákonného rozhodnutia. Nie je totiž podstatné, kedy došlo k uhradeniu kúpnej ceny, ale z akého dôvodu. V danom prípade to bolo plnenie zo zmluvy ako následok obligačného účinku účinnej zmluvy (§ 47 OZ). Vychádzajúc z kontinentálnej teórie o titule a moduse, ktorá našla vyjadrenia v ustanovení § 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka obligátne treba oddeliť záväzkovo právne (obligačné) účinky zmluvy od vecnoprávnych (translačných) účinkov vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Zmluvou vzniká nadobúdateľovi nárok na prevedenie vlastníckeho práva k predmetu prevodu voči scudzovateľovi a povinnosť zaplatiť predávajúcemu dohodnutú kúpnu cenu. Vlastnícke právo k nehnuteľnej veci sa konštituuje až na základe rozhodnutia katastrálneho úradu o vklade do katastra nehnuteľností.

27. Z uvedeného možno uzavrieť, že pri riešení nastolenej právnej otázky sa odvolací súd neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), a preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

28. Úspešnej žalovanej dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože jej preukázateľne žiadne trovy nevznikli.

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok